

Fotó: Slezák István

Elkészült a Gyermekszegénység Elleni Nemzeti Program vitaanyaga, amelyet az alkotók a közelmúltban a nyilvánosság elé tártak. A program elkészítéséhez 2005 novemberétől 2006 január végéig több száz szakember, számos civil szervezet és sok gyerek nyújtott segítséget. A program nincs teljesen kész – számos részlete még hiányzik. Ezek a következő hetekben készülnek el, interneten nyomon követhetők (www.gyermekszegenyseg.hu, www.gyermekszegenyseg.net). „A Programból – túl azon, hogy mennyi hazai és európai erőforrást lehet e cél szolgálatába állítani – annyi fog megvalósulni, amennyit a polgárok és közösségeik megvalósításra érdemesnek tartanak. A Program továbbépítéséhez is, megvalósításához is a helyi közösségek és a civil társadalom részvételére, aktív közreműködésére van szükség.” – írja Ferge Zsuzsa akadémikus abban a levélben, melyben a vitaanyagot a nyilvánosságának ajánlja. Az alábbiakban a vitaanyag rövidített változatát közöljük azzal a céllal, hogy felhívjuk a településpolitikusok és az önkormányzatokban dolgozó, e témával foglalkozó szakértők figyelmét. A vitaanyagból jól látható, hogy az önkormányzatoknak ezen a területen is jelentős feladat jut, ezért is fontos a véleményüket figyelembe venni. Kérjük észrevételeiket, javaslataikat juttassák el szerkesztőségünkbe vagy a programkészítő csoporthoz.

Gyermekszegénység Elleni Súlypont

„A gyermekszegénység csökkentésére vonatkozó programnak kiemelt fontosságúnak kell lennie az ország életében. Súlyponti kérdéssé kell válnia a 2. Nemzeti Fejlesztési tervben, hogy jelentős európai forrásokat lehessen e célra felhasználni. Minden kormányzati döntésnél mérlegelendő, hogy az adott intézkedés nincs-e ellentétben a gyermekek érdekeivel és jogaival...”

A gyermekek szegénysége elfogadhatatlan. Minden negyedik-ötödik gyermek nélkülözésekkel, fejlődését nehezítő körülmények között él. Minden ötödik gyermeket az fenyegeti, hogy szakképzettség hiányában nem tud elfogadható színvonalú megélhetést nyújtó munkalehetőséghez jutni. Kevés gyerek születik – óvnunk kell őket. Ha több gondot és erőforrást fordítunk rájuk, nem csak az ő helyzetük javul. Ez az ország távlati érdeke is. Ezért készül – a kormányfő kérésére – egy Generációs Program a következő 25 év teendőiről, és ezen belül egy – minél hamarabb elindítandó – 3 éves Rövid Program.

A Rövid Program lényege

A szegénységet csökkentő lépések közül súlyponti kérdés:

– a gyermeket nevelő családok helyzetének könnyítése, foglalkoztatásuk segítése;

– a gyermeknevelést szolgáló intézmények és szolgáltatások mennyiségének, elérhetőségének, minőségének jelentős javítása különös tekintettel a kisgyermekek egészséges, harmonikus fejlődésére;

– az, hogy elsőbbséget biztosítsunk a leginkább veszélyeztetett csoportoknak, a legszegényebb településeken élő családoknak, a legrosszabb helyzetű iskoláknak és az ott tanuló gyerekeknek, a sok szempontból veszélyeztetett, szakképzettséget nehezen szerző serdülőknek.

A gyermekszegénység csökkentésére vonatkozó programnak kiemelt fontosságúnak kell

*A vitaanyag szerkesztett, rövidített változatát közöljük

ni Nemzeti Program i kérdés

lennie az ország életében. Súlyponti kérdéssé kell válnia a 2. Nemzeti fejlesztési tervben, hogy jelentős európai forrásokat lehessen e célra felhasználni. Minden kormányzati döntésnél mérlegelendő, hogy az adott intézkedés nincs-e ellentétben a gyermekek érdekeivel és jogaival.

A program törekvései

① *Csökkenjen a szegénységben élő gyerekek száma és enyhüljön szegénységük*

A program alapvető célkitűzése az, hogy már három év alatt érzékelhetően csökkentsen a szegénységben élő gyermekek számát és arányát, és hogy jelentősen javítsa a mély szegénységben élő, végzetesen kirekesztett gyermekek életkörülményeit. A hosszú távú program célja, hogy a szegénység kiterjedtségének és mélységének tovább-

bi csökkentése mellett alakítsa azokat a mechanizmusokat és intézményeket, amelyek ma újratermelik a szegénységet és a kirekesztést. E központi célok közelítése sok változást igényel.

② *Minél korábban segítségünk a családoknak*

A tudomány mára bebizonyította, hogy minél korábban kezdjük körültekintően és komplex segítséggel fejleszteni a gyermekek képességeit, annál eredményesebb a segítség.

EZÉRT JAVASOLJUK:

- a most meghonosodó Biztos Kezdet program bővítését, a gyermek születésének pillanatától a családdal a csecsemő és a kisgyermek jobb testi és szellemi fejlődése érdekében;

- az óvodai férőhelyek számának olyan bővítését, hogy három éven belül minden 5

éves gyerek járhatson óvodába, ne lehessen a szülő kérését visszautasítani;

- olyan feltételek megteremtését, hogy a mainál több gyerek járhatson 4 éves korától óvodába a rossz helyzetű településeken is;

- hogy védőnő, szociális munkás, pedagógus segítse a család erőfeszítéseit, hogy a gyerek rendszeresen tudjon óvodába és iskolába járni.

③ *Ne legyen éhes gyerek, legyen jobb, elérhetőbb és olcsóbb a bölcsődei-óvodai iskolai étkezés*

A gyermekek harmadanegyede (sokszor a szülő időhiánya miatt) reggeli nélkül megy iskolába. A gyermekintézmények többségében nem megfelelőek az étkezés feltételei, nem ízletes, tápértékekben szegény az étel. A szegényebb családok gyermekei számára fontos hét végi és nyári étkeztetés csak töredékesen biztosított.

EZÉRT JAVASOLJUK:

- hogy az általános iskolákban legyen reggel tej és zömlé, ne kelljen éhgyomorral kezdeni a napot;

- az ingyenes étkeztetés köre bővüljön. A Rövid Program során jusson ehhez hozzá az ország leghátrányosabb helyzetű kistérségeiben élő összes bölcsődés, óvodás és 1–4. osztályban tanuló általános iskolás gyermek, valamint azon iskolák összes tanulója, amelyekben a gyermekek legalább fele rendszeres gyermeknevelési kedvezményre jogosult;

- hogy legyen hét végi és nyári étkeztetés az ország leghátrányosabb helyzetű településein, továbbá minden településen a rendszeres gyermeknevelési kedvezményre jogosult gyermekek számára;

- hogy a gyermekétkeztetés minősége és körülményei fokozatosan javuljanak.

④ *Jusson minden gyerek jobb képességfejlesztéshez, legalább első szakképzettséghez*

EZÉRT JAVASOLJUK:

- hogy az alsó tagozatosok helyben járhatson iskolába mindazokon a településeken, ahol legalább 40 alsó tagozatos gyermek él;

- az iskolai szegregáció csökkentését. Az esélyegyenlőséget szolgáló admi-

nisztratív intézkedések mellett kiemelten kell fejleszteni a hátrányos helyzetű tanulókat nagy arányban oktató, rossz helyzetben lévő általános iskolák infrastruktúráját;

- olyan ösztönző rendszer kialakítását, amely elősegíti, hogy a sok rossz helyzetű tanuló oktató iskolákban jól képzett pedagógusok dolgozzanak;

- a középiskolai lemorzsolódás csökkentése érdekében többféle szolgáltatással, a diákok tanulási pályájának követésével meg kell előzni a lemorzsolódást;

- mindazon ösztöndíj programok továbbfejlesztését, amelyek az eddigi tapasztalatok szerint hatékonyan segítik az iskolai továbbhaladást. (Útravaló programok, Arany János program stb.)

⑤ *Legyen biztonságos és kiszámítható a családi pótlék rendszere, kiemelten segítse a nehéz helyzetű csoportokat*

Ennek érdekében:

- meg kell őrizni a családi pótlék vásárlóerejét, és biztosítani kell szintjének emelkedését. Törvény rögzítse a családi pótlék legalább évente

egyszeri emelésének, bérekhez, illetve árakhoz igazításának kötelezettségét.

- A három- és többgyermekes családok, valamint a gyermeküket egyedül nevelők családi pótlékát az átlagosnál jobban kell emelni.

⑥ *Legyen biztonságos a lakhatás, a lakás megtartása, legyenek elérhető lakások a kevésbé tehetősek számára*

EZÉRT JAVASOLJUK:

- erősíteni kell a lakáshoz való jogot, szorgalmazni a jog alkotmányossá tételét,

- meg kell teremteni azokat a feltételeket, amelyek megelőzik a családok kilakoltatását, a nehezen megszerzett lakás elvesztését,

- erőteljesen támogatni kell a szociális és piaci bér-lakások számának növelését, összekötve a korrekt lakbér-szabályozással és a rászoruló lakbérfizetésének támogatásával,

- több forrást kell biztosítani a szegény és roma telep-pek színvonalának jelentős javítására, a szegregáció gyengítésére.

- áthidaló megoldás-ként jobb körülményeket kell teremteni a hajlék vagy fedél nélküli családok szá-mára: növelni kell az átme-neti otthonok számát, javítani az ott nyújtott szolgál-tásokat.

⑦ *Legyen olcsóbb az óvoda, az iskola, a gyerme-keket szolgáló intézmények megközelítése*

EZÉRT JAVASOLJUK:

- több és jobb iskolabusz, falubusz működtetését, különösen a kisebb településeken.

- a gyermekek és családok utazási költségeinek csökkentését, első lépésben a három- és többgyermekesek, valamint a fogyatékos gyermeket nevelők számára.

⑧ *Legyenek jobbak a szülők munkavállalási lehetőségei*

EZÉRT JAVASOLJUK:

- helyi szükségletek kielégítéséhez kapjanak több támogatást a „szociális gazdaság” intézményei;

- ugyanilyen módon (piaci megoldások mellett non-profit szervezésekkel) bővüljenek a gyermekek napközbeni ellátását szolgáló intézmények, pl. családi napközik;

- több jogot és lehetőséget kell biztosítani részmun-kára, távmunkára – amely a fiatal szülők számára új lehetőségeket teremtene.

⑨ *Legyenek erősebbek a gyermekek jogai*

Javasoljuk létrehozni a Gyermekombudsman, a Gyermeki Jogok Országgyűlési Biztosának intézményét. A Gyermekombudsman hatékonyan képviselhetné a nemzetközi egyezményekben is rögzített gyermeki jogokat, erősítené a gyermekek érdekeinek védelmét, és mindezzel javítaná a gyermekek helyzetét.

Szociális és gyermekjóléti ellátások és szolgáltatások

A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások törvényileg garantáltak, intézményes keretbe adottak. Az 1993-as szociális törvény és az 1997-es gyer-

mekevédelmi törvény, valamint azok módosításai folyamatosan bővítik a szolgáltatások körét. Jelenleg azonban még e családi és személyes szolgálatok törvényekben kötelezően előírt formáinak kiépítettsége nem teljes. Az ellátottság településenként rendkívül differenciált, a hozzáférésre jelentős területi és települési egyenlőtlenségek jellemzőek. A szociális alapellátások számos kisté-településen nem érhetőek el. Még a nagyobb városokban is jelentős a hiány a speciális gondoskodást biztosító nap-pali és átmeneti intézmények tekintetében. A gyermekvédelmi törvényben nevesített ellátások közül a gyermekjóléti szolgálatok kiépítettsége viszonylag jó, noha a törvényi előírásokkal szemben ez sem biztosított minden településen, és színvonala egyenetlen. A napközbeni és átmeneti ellátások igen gyakran hiányoznak, vagy nem elégítik ki a szükségleteket. A feladatellátás elmaradásának nincs szankcionálási gyakorlata.

A szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokat az önkormányzatok többnyire saját szervezettel, intézmény működtetésével oldják meg. A kisebb településeken azonban gyakran más munkakörben foglalkoztattott, nem mindig megfelelően képzett szakember részidős megbízással látja el a feladatot.

A korszerű és elérhető szolgáltatások kiépítésének egyik fő akadálya a közigazgatás

két szintje közötti ellentét. A központi kormányzat folyamatosan bővíti az önkormányzatok által nyújtandó szolgáltatások körét.

A feladatokhoz rendelt források elégtelenek, illetve kevésbé átláthatók. Az átláthatóságot nehezíti a finanszírozási struktúra szinte évenkénti változása, illetve az önkormányzatok jelentős választási lehetősége a szabadon felhasználható normatívák elköltésénél.

Így nincsenek megbízható adatok arról, hogy a központi támogatások milyen mértékben fedezik az egyes szolgáltatások költségeit. Ebben a helyzetben a szolgáltatások teljes körét vagy egy részét nem biztosító önkormányzat – finanszírozási okokra hivatkozva – folyamatosan a mulasztásos törvénysértés állapotában lehet. A működő szolgáltatások esetében a hatékony szakmai munka további akadálya a szakmai standardok hiánya, az önkormányzattól való egzisztenciális függőség ténye, valamint a szakmai ellenőrzés hiánya.

A szakmai standardok kidolgozása és azok megtartásának folyamatos ellenőrzése az ellátórendszer hatékonyabb működésének alapvető feltétele. A már létező módszertani intézetek mellett a szakmai ellenőrzéshez meg kell erősíteni, és „szociális felügyelőség” hatáskörével felruházni a megyei szociális hivatalokat. Ezek megfelelő működésének alapfelté-

tele, hogy a feladatot magas szintű szakirányú végzettséggel rendelkező, korszerű szemléletű szakemberek lássák el.

EZÉRT JAVASOLJUK:

A hozzáférés lehetőségeinek gyors javítása érdekében utazó/mobil szolgáltatások révén kell biztosítani a jelenleg ellátatlan településeken a szociális és gyermekjóléti alapellátást. Ehhez részben nevesített forrást biztosít a 2006-os költségvetési törvény (kistérségi társulások támogatása, közlekedési támogatás stb.), de a megfelelő képzettségű és felkészültségű szakemberek alkalmazása további jelentős forrásokat igényel. A szükségletek pontos meghatározásában segítséget nyújthatnak a már elkészült regionális fejlesztési tervek. A szolgáltatások kiépítésénél kiaknázhatók a már létező közösségfejlesztő műhelyek, teleházak, tanya- és falugondnoki hálózatok, komplex projektek.

A megfelelő szakképzettség hiánya vagy korszerűtlensége az alap- és szakellátásban is problémát jelent. Ebben a szakképzési követelmények teljesítésére vonatkozó törvényben rögzített határidők ismételt kitolása is szerepet játszik. Ezt a gyakorlatot meg kell szüntetni.

Elő kell segíteni, hogy a gyermekjóléti szolgálatok meg tudjanak felelni a legfontosabb feladatuknak, a veszélyeztetettséget észlelő és jelző funkciónak. A kötelezettséget hangsúlyosan meg kell jeleníteni a jelzőrend-

szer tagjaiként megnevezett intézményekre vonatkozó jogszabályokban (oktatás, egészségügy, belügy stb.).

Meg kell szüntetni azt a gyakorlatot, hogy az önkormányzatok a megelőzés esz-közrendszerét szinte kizárólagosan a jogszabályban kötelezően előírt pénzbeli ellátások biztosítására korlátozzák, megfelelő szolgáltatásokat nem biztosítanak.

Erősíteni kell a gyermekjóléti szolgáltatások preventív és szolgáltató jellegét. Meg kell szüntetni a gyermekjóléti szolgálatok szerepzavarát: a gyermekjóléti szolgálat nem hatóság, hatósági intézkedésre csupán javaslatot tehet, szolgáltatásai során nem érvényesíthet hatósági attitűdöt.

A csellengő, ellátatlan gyerekek és fiatalok elérése érdekében nagyvárosokban erősíteni és fejleszteni kell az utcai (nem hajléktalan) szolgáltatásokat, a kiépült ifjúsági tanácsadó szolgálatok működését.

El kell érni, hogy a szociális és gyermekvédelmi törvényben előírt szolgáltatások elemei a törvényalkotás során érvényesített alapelveknek megfelelően a gyakorlatban is egymásra épüljenek. A jelenlegi gyakorlatban sokszor nincsenek kihasználva a törvényekben nevesített lehetőségek.

A szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokra vonatkozó statisztikai jelentési kötelezettségeinek keretén belül biztosítani kell, hogy megfelelő információk álljanak rendelkezésre az önkormányza-

tok feladatellátási kötelezettségének teljesítéséről. Meg kell szüntetni azt a gyakorlatot, hogy a statisztikai jelentések adatai ellenőrzés nélkül kerülnek összesítésre.

Lakáskörülmények javítása

A gyerekszegénység és a lakászegénység nagyon sok szálon kapcsolódik össze. A szegény, nyomorgó családok lakáviszonyai is nyomorúságosak. A szűkös és rossz lakáviszonyok kihatnak az egész család, a gyerekek mindennapi életére, elmélyítik az esélyek egyenlőtlenségét, megnehezítik a szegénységből való kitörés esélyeit.

A szegénységben élő gyerekes családokat jelentős mértékben sújtja a jelenlegi közigazgatási, önkormányzati és törvényi szabályozási rendszer. A szerény összegű normatív lakásfenntartási támogatás még nem nyújt garanciát a lakhatás megőrzésére, nem nyújt védelmet az eseti helyi döntésekkel szemben. Jelenleg és az elmúlt 15 évben folyamatosan tanúi vagyunk annak az elfogadhatatlan tömeges jelenségnek, hogy olyan családok ellen folytatnak ingatlan-végrehajtási, kilakoltatási eljárást, akik minden normális kritérium szerint súlyosan rászorultak, pénzbeli szociális támogatásban kellene (kellett volna) részesülniük. A helyi erősebb érdekek miatt még a lakásvesztést megelőzni képes jogszabályok lehetőségei is kiaknázatlanul maradnak. A szegényebbek, romák és nem romák ebben a hely-

zetben gyakran kényszerülnek vagy menekülnek leromlott falvakba, vagy városi slumosodó negyedekbe.

Az elmúlt tizenöt év egyik legnagyobb adóssága a lakosság egy részének lakáshitel- és rezsitartozásának felhalmozódása. Az eladósodás közvetlenül veszélyezteti a családok lakhatását.

Az adósságok kezelése, illetve az eladósodás felszámolása érdekében az elmúlt években fontos kezdeti lépések történtek, azonban ennek a problémának a terjedelme és természete, egyben kezelési módja messze túlnyúlik az ún. szociális törvényen.

A jelenlegi magyar lakásrendszert számtalan strukturális probléma terheli. Még mindig több százezerre tehető a túlzású, komfort nélküli, szükséglakások száma, az ilyen „lakások” gettósodó falvakban vagy településrészen való koncentrálódása.

A szegénység és mélyszegénység csökkentése elsősorban e problémákat kell, hogy kezelje. Hosszabb távon ennél sokkal nagyobb szabású lépések kellenek a szegregáció megelőzésére, a lakásállomány minőségi javítására, a lakásmobilitás jelentős élénkítésére, nem utolsósorban a lakásbérlet szerepének jelentős növelésével.

A rövid távon szükséges intézkedések, elindítandó fejlesztési irányok

Programot kell indítani annak érdekében, hogy radikális csökkenjen a víz- és/

vagy áramszolgáltatás nélküli lakásban élő gyerekes családok száma.

A jelenleginél nagyszámú rendekkel nagyobb forrásokkal és felkészültséggel kell folytatni az ún. *telep-fel-számolási, telep-reintegrálási, telep-rehabilitációs programokat*. Többféle kísérletre van szükség. Az elképzelések kialakításában a jelenleginél nagyobb szerepet kell adni a telepen élőknek.

Meg kell akadályozni gyermekes családok hajléktalanra, illetve fedél nélkülivé válását. Újra meg kell vizsgálni az alkotmánymódosítás lehetőségét a lakhatási joggal kapcsolatban.

A ma még sokakat érintő fedél nélküliség miatt a jogszabályoknak megfelelő számban, illetve szükséglet szerint fejlesztendők a családok átmeneti otthonai. Többek között több segítség kell a gyermekfelügyeletben.

A nagyobb városokban a legrosszabb lakásállományral rendelkező területeken *ún. slum clearing programokat kell elindítani*. A komfort nélküli és szükséglakások korszerűsítése, kiváltása érdekében speciális támogatási formákat kell kidolgozni és bevezetni.

Olyan jogszabályt kell alkotni, amely megakadályozza az eladósodott családok teljes ellehetetlenülését. A „magáncsőd” megfelelő szabályozásával társadalmilag elfogadható körülmények között kell megoldani az eladósodottak helyzetét. Tovább kell fejleszteni az

adósságkezelés szabályozását, megfelelően kezelve (a) az eddig felhalmozódott lakhatással összefüggő adósságok rendezését, (b) az ezt követően keletkező, a lakhatással összefüggő adósságok rendezését, (c) a lakhatással nem összefüggő, egyéb típusú adósságok rendezését.

Az illetékekről és a végrehajtásról szóló törvényt úgy kell módosítani, hogy a szabályok a feleket (különösen a hitelezőt) megegyezésre ösztönözzék.

A lakástörvény, illetve a végrehajtásról szóló törvény olyan módosítása szükséges, mely szerint az ingatlan-végrehajtási eljárás során hivatalosan meg kell keresni a lakóhely szerinti önkormányzatot, hogy vizsgálja meg, valóban megkapta-e a család azokat a pénzügyi szociális támogatásokat, amelyekre jogosult volt. A jogosultság elbírálásáig az eljárást fel kell függeszteni, jogosultság esetén új eljárást kell lefolytatni.

Ki kell dolgozni a lakásmobilitási lehetőségeket fokozatosan bővítő konstrukciókat. A lakásmobilitásban – és a gettósodás megelőzésében – jelentős szerepe van a lakásbérletnek. A lakásbérlet terjedéséhez egyrészt úgy kell megerősíteni a lakástámogatási rendszert, hogy lehetővé tegye piaci bérlakások bérlését. Másrészt ösztönözni kell a bérlakásépítést, például a hosszú távra (15–20 évre) biztosított 0 kulcsos adóval. Végül számos jogszabály kidolgozásával nagyobb

lakásbérleti biztonságot kell szavatolni. Szabályozandó kérdés a lakbér-megállapítás egésze, a lakbér módosítás színvonala és gyakorisága; a felmondási idő.

Sürgősen szükség van a lakás feketepiac fehéritésére. A feketén kiadott lakásokba nem lehet bejelentkezni, és ez a családot sokféle jogtól fosztja meg, de különösen veszélyezteti a gyermekek óvodaiskolai kedvezményeit.

Meg kell találni annak a szabályozási lehetőségét, hogy a szegények lakásépítésre igénybe vett támogatásai (első rendben a szociálpolitikai kedvezmények) célszerűbben és rendeltetészerűen kerüljenek felhasználásra. Többek között arra lenne szükség, hogy e jelentős szociális kedvezmény igénybevételekor helye legyen szociális szakértők mérlegelési szempontjainak. Ilyen szempont a család hitelképessége, a tervezett lakás fenntarthatósága, az építkezési terület minősége (pl. ártér), fejlesztési tervekkel kapcsolata (slumok, gettók kialakulásának megelőzése). Hasonlóképpen fontos lenne a műszaki ellenőrzési kötelezettség érvényesítése.

Egészségesebb gyerekkor biztosítása

Az egészségügyi egyenlőtlenségek – az ellátásokhoz való hozzáférés, az egészségügyi állapot mutatóinak alakulása stb. – fokozottan érintik a kedvezőtlen szociális helyzetű családokat. Az egészségre ártalmas, vala-

ESÉLYEK ÉS LEHETŐSÉGEK

mint az egészséges életmódra alkalmatlan lakókörülmények és a táplálkozás rossz színvonala mellett, a rossz helyzetű, illetve marginális csoportok már rendelkezésre álló egészségügyi szolgáltatásokhoz sem jutnak hozzá.

Kidolgozandó egy olyan cselekvési terv, amellyel elérhetjük, hogy minden gyermekes család, de elsősorban a tartós, valamint mélyszegénységben élő gyerekek szülei is ismerjék a már létező ellátási rendszereket és szolgáltatásokat, és rendelkezzenek az ezekhez való hozzáférés lehetőségeivel. Amennyiben ebben jelentős változást érünk el, megelőzhető lenne az ismert, kedvezőtlen következmények kialakulása.

Vizsgálni kell a 2005-ben létrehozott szociális információs szolgálat ilyen irányú kötelezettségének teljesülését.

A táplálkozás mennyiségi és minőségi javítása szintén rövid távon megoldandó alapfeladat. Ehhez anyagi erőforrások biztosítása mellett, a közétkeztetés színvonalának javítása és annak a feltételrendszernek a kialakítása is szükséges, amely a napközbeni ellátásokból kimaradó gyerekek számára is biztosítaná az egészséges táplálkozást.

Kiemelt célcsoportként kell kezelni a 0–3 éves korosztályt, az ebben a korban biztosított életminőség és korai fejlesztés alapvető hatással van a gyermek további fejlődésére, egész-

segi és mentális állapotára, életlehetőségeire.

Rövid távon ezeknek a prioritásoknak a megvalósulását segítik a 2005 novemberében elkészült *Közös kincünk a gyermek Nemzeti Csecsemő- és Gyermekegészségügyi Program* intézkedési javaslatai. Az alábbiakban kiemeljük, alkalmanként kiegészítjük a jelen program szempontjából fontos elemeket.

Felülvizsgálandó a várandós nők jelenlegi gondozási gyakorlata, javítandó a gondozás minősége és hatékonysága. Ezzel csökkenendő az ellátatlan várandós anyák száma.

Növelni kell a korai fejlesztés és neurohabilitáció (neuroterápia) kapacitását, a regionális ellátást. Jogszabályi háttérrel kell biztosítani, hogy egyéves kor alatt csak erre akkreditált osztály, illetve ambulancia végezhesen neurohabilitációt (neuroterápiát). A korai fejlesztéshez való hozzáférés területi egyenlőtlenségei így csökkenthetők. A jelenle-

gi házi gyermekorvosi hálózat egyenletesebb és szükséglet szerinti hozzáférhetősége érdekében az ellátórendszert felül kell vizsgálni. Ahol a feltételek adottak, új praxisokat, illetve gyermekellátási kistérségi együttműködést kell létrehozni. A hátrányos helyzetű kistérségekben, településeken élő és a gyermekvédelmi szakellátásban részesülő gyermekek egészségügyi ellátása kiemelten kezelendő. A Mozgó Szakorvosi Szolgálatot (MSZSZ) szükség szerint fejleszteni kell.

Egyéves életkoron belül legalább két ízben, 1–6 éves kor között legalább évente minden gyermeket lásson gyermek-szakorvos. A házi-orvos igényelje a konzultációt és legyen jelen. A konzultáció terjedjen ki a fejlődés követésére, a fejlődés problémáira és a krónikus betegekre. (A hátrányos helyzetű kistérségekben, településeken élő és a gyermekvédelmi szakellátásban részesülő gyermekek egészségügyi ellátásának kiemelt kezelése.)

Meg kell vizsgálni annak lehetőségét, hogy a nem kötelező védőoltások esetében – legalább a fokozott kockázati csoportba sorolt betegeknél – a védőoltás térítésmentesen biztosítható legyen.

Önálló gyermekpszichiátriai osztályokat (20–30 ágy) és járóbeteg szakellátást kell struktúramódosítással kialakítani.

Az újszülöttek és a gyermekek kórházi kezeléséhez kapcsolódó, szülők számára biztosított támogatások (közlekedés, kórházi tartózkodás stb.) feltételeit és rendszerét felül kell vizsgálni.

A szegénységben élő gyermekek egészséges, megfelelő táplálkozásáról gondoskodni kell a legkisebb kortól az iskola elhagyásáig, lehetőleg az oktatási intézmények keretein belül...

A programalkotók nevében

Dr. Ferge Zsuzsa
akadémikus

A programalkotók a munka folytatásához kérik a segítségüket. Az észrevételeket, javaslatokat az office@gyep.core.hu emailre várják.

ÉHES VAGYOK

1% = élelem

Gyermekétkeztetési Alapítvány

Adószám:
18049842-2-43

Tel: (1) 283-2510
www.gyea.hu

◆ **Választás és változás.** Szentendrén alacsony részvételi arány (46,3 százalék) mellett dőlt el az időközi polgármester választás. Az 19 380 választásra jogosultak közül összesen 8965 választópolgár élt szavazati jogával. Szentendrén *Dietz Ferenc*, a Fidesz és más polgári szervezet jelöltje nyerte az időközi polgármester-választást. Az adatok összesítése szerint a győztesre 5144 szavazatot érkezett, ez az érvényes szavazatok 57,4 százalékát jelenti. A második helyen *Droblilisch Erzsébet*, az MSZP jelöltje, 3357 szavazattal végzett (37,4 százalék). *Filó András*, a MIEP–Jobbik támogatója 465 szavazatot kapott, ami az érvényes szavazatok 5,2 százaléka. Dietz Ferenc nyilatkozatában hangsúlyozta: a magyaránnyú győzelem bebizonyította, hogy az emberek helyben – és országosan is – valóban változást akarnak. Hozzátette: mivel a mostani választás csupán fél évre szól, indul az őszi polgármester-választáson.

◆ **Ugyanezen a napon**, Mosonmagyaróváron is a Fidesz és a KDNP közös jelöltje nyerte meg az időközi önkormányzati képviselőválasztást. A győztes *Nagy István* az 578 érvényes szavazatot több mint felét, 301 voksot kapta. *Kern Éva* (SZDSZ és az MSZP közös jelöltje) második helyre került 245 szavazattal. *Huszár János* (MDF) a harmadik, *Leitner Zoltán* független jelölt pedig a negyedik helyen végzett. A választásra azért került sor, mert a választókerület képviselője – SZDSZ–MSZP közös jelöltje – tavaly decemberben elhunyt. Az időközi választások eredménye azt mutatja, hogy kormányváltó hangulat van kialakulóban Magyarországon – mondta *Rogán Antal*. A Fidesz kampányfőnöke „átütő sikernek” nevezte, hogy mind a mosonmagyaróvári, mind a szentendrei időközi választáson a Fidesz jelöltje nyert.

◆ **Időközi polgármester-választás Nagydémen.** Nagydémen az időközi polgármesteri választáson jó volt a részvételi arány. A 426 lakosú bakonyi faluban 324 választásra jogosult él, közülük 272-en mentek el szavazni, ez 84 százalékos részvételi arányt jelent. A bakonyi községben azért tartottak időközi polgármester-választást, mert a korábbi polgármester elhunyt. *Marics Lajos* (53 éves), független jelöltként induló pedagógust 113 szavazattal választották polgármesternek. A második helyen végzett *Nagy Lajos* 91 szavazatot kapott.

◆ **Működésképtelen önkormányzatok egyéb támogatása.** A működésképtelen helyi önkormányzatok egyéb támogatását a Magyar Köztársaság 2006. évi költségvetéséről szóló törvény 6. számú melléklete szabályozza. E szerint azoknak az önkormányzatoknak, melyeknek a működőképessége a vonatkozó jogszabályok alapján igénybe vehető támogatások mellett nem biztosítható, a belügyminiszter visszatérítendő, vagy vissza nem térítendő támogatást adhat, melyet célhoz, feladathoz is köthet.

A támogatás az önkormányzatok kötelező felada-

taival összefüggő kiadásokhoz igényelhető. A támogatás összege – a rendkívüli és előre nem tervezhető esetek kivételével – nem haladhatja meg az önkormányzat költségvetési rendeletében elfogadott működési célú éven belüli hitelek összegének Önhiki támogatással csökkentett összegét. A támogatás megítélésénél figyelembe veszik a működési célra igénybe vett hitel nagyságát.

A kérelmekre vonatkozóan előírt határidő nincs, tehát azok év közben folyamatosan benyújthatók.

Bővebb információ: www.bm.hu

◆ **Szabolcs megye térségében** mintegy 250 település március elején megalakította a lakosság hulladék gyűjtését végző konzorciumot, amely az ország egyik legnagyobb hulladékgazdálkodási vállalata lesz. A beruházás keretében a megye összes korszerűtlen szemételepét megszüntetik és szelektív hulladékgyűjtést valósítanak meg. A kommunális hulladék elszállítást kistérségi szinteken közösen szervezik, tárolókat építenek, ahonnan a hulladékot három nagy régiós szemételepre szállítják. A beruházás még az idén ősszel elkezdődik az első szakasz megépítése 9 milliárd forint értékű. A beruházás 28 millió euró uniós támogatással valósul meg, a költségek 12 százalékát nemzeti forrásból, 10 százalékát az önkormányzatok teremtik elő. Kisvárdra és Nagyecsed közelében zöldmezős beruházás keretében új tárolókat építenek, Nyíregyháza mellett pedig a meglévő szemételepet korszerűsítik és bővítik.

◆ **Önkormányzatoknak! Létszámcsökkentési támogatás. A 2006. évi költségvetéséről szóló 2005. évi CLIII. Tv. 5. mellékletének 10. pontjában foglalt rendelkezés alapján a belügyminiszter rendeletben szabályozza a helyi önkormányzatok létszámcsökkentési döntéseivel kapcsolatos költségvetési hozzájárulás igénylését. A belügyminiszter aláírta az erről szóló rendelet és a pályázati felhívást.**

Az önkormányzatoknak a pályázatokat I. ütemét 2006. március 31-éig, a II. ütemét 2006. június 30-áig, a III. ütemét 2006. augusztus 31-éig, a IV. ütemét 2006. október 15-éig kell a Magyar Államkincstár illetékes megyei Területi Igazgatóságaihoz, illetve a Fővárosi és Pest Megyei Regionális Igazgatóságához megküldeni.

A belügyminiszter a pályázatok elbírálására Tárcaközi Bizottságot hoz létre, amelynek tagjai a belügyminiszter, a pénzügyminiszter, a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter, az oktatási miniszter, az egészségügyi miniszter, az ifjúsági, családügyi, szociális és esélyegyenlőségi miniszter, valamint az Országos Egészségbiztosítási Pénztár főigazgatója és a Területpolitikai Kormányzati Hivatal vezetője által kijelölt személyekből áll.

A pályázatokat a Tárcaközi Bizottság az I. ütemben 2006. május 31-éig, a II. ütemben 2006. augusztus 31-éig, a III. ütemben 2006. október 31-éig, a IV. ütemben 2006. november 30-áig a hatályos jogszabályok, továbbá a pályázati feltételek alapján bírálja el, és amennyiben az megfelel a rendelet szerinti feltételeknek, dönt a támogatásról.

– *Hogyan nincs nálatok szemét, csak nem találtak valahol egy üres kukát?!*